

Облік і оподаткування

УДК 657.37

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14059334>

Вплив автоматизації на прозорість і точність бухгалтерського обліку в середніх підприємствах

Гладчук Галина Григорівна,

кандидат економічних наук, викладач кафедри обліку і фінансів,
ПВНЗ «Буковинський університет», м. Чернівці, Україна,
<https://orcid.org/0009-0006-9633-6570>

Звірід Наталія Василівна,

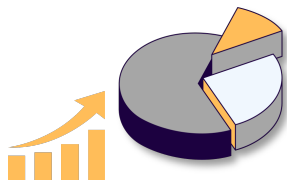
кандидат економічних наук, викладач кафедри обліку і фінансів,
ПВНЗ «Буковинський університет», м. Чернівці, Україна,
<https://orcid.org/0009-0005-5772-782X>

Гладчук Микола Васильович,

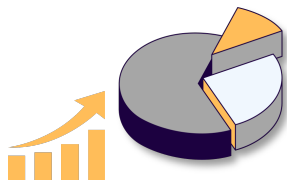
аспірант кафедри обліку і фінансів, ПВНЗ «Буковинський університет»,
м. Чернівці, Україна,
<https://orcid.org/0009-0008-7255-8253>

Прийнято: 23.10.2024 | Опубліковано: 09.11.2024

Анотація: У статті досліджено вплив автоматизації на точність та прозорість бухгалтерського обліку середніх підприємств в умовах економічної невизначеності та високої конкуренції. Актуальність теми зумовлена необхідністю застосування сучасних методів управління фінансовими даними,

оскільки традиційні підходи більше не забезпечують достатньої швидкості й точності обробки даних. Автоматизація уможлиблює доступ до фінансової інформації в режимі реального часу, інтегруючи облікові системи з іншими управлінськими підсистемами підприємства, що сприяє своєчасному прийняттю обґрунтованих рішень. Метою роботи є визначення ефективності автоматизації в підвищенні якості облікових даних та створення рекомендацій для оптимального впровадження автоматизованих систем з урахуванням фінансових можливостей і ризиків інформаційної безпеки. У статті застосовано комплексний підхід, зокрема огляд літератури, аналіз практичних прикладів та оцінку економічних і технічних факторів автоматизації. Здійснено порівняльний аналіз традиційних і автоматизованих методів обліку, що дозволило виявити ключові переваги й недоліки кожного з підходів. Результати дослідження показали, що автоматизація сприяє підвищенню точності облікових даних, знижує кількість помилок, пов'язаних із людським фактором, та забезпечує доступ до звітності в режимі реального часу. Встановлено, що основними викликами є високі початкові витрати, загрози кібербезпеки, потреба в адаптації персоналу та залежність від стабільності автоматизованої системи. Рекомендується здійснити попередню оцінку потреб підприємства, розробити стратегію кібербезпеки, організувати навчання співробітників та передбачити резервні заходи для запобігання можливим перешкодам. У висновках доведено, що автоматизація є важливим елементом сучасного обліку для середніх підприємств, який підвищує їхню конкурентоспроможність та фінансову стійкість. Перспективи подальших досліджень пов'язані з використанням штучного інтелекту для прогнозування фінансових показників та інтеграцією інтелектуальних технологій, що дозволить підвищити адаптивність підприємств у динамічних економічних умовах.

Ключові слова: автоматизація бухгалтерського обліку, прозорість, точність даних, середні підприємства, кібербезпека, адаптація персоналу, конкурентоспроможність.

The Impact of Automation on Transparency and Accuracy of Accounting in Medium-Sized Enterprises

Halyna Hladchuk,

Candidate of Economic Sciences, Teacher of the Department of Accounting and Finance, Private Higher Educational Institution “Bukovinian University”,
Chernivtsi, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0006-9633-6570>

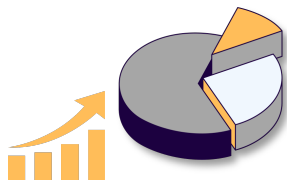
Natalia Zvirid,

Candidate of Economic Sciences, Teacher of the Department of Accounting and Finance, Private Higher Educational Institution “Bukovinian University”,
Chernivtsi, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0005-5772-782X>

Mykola Hladchuk,

Postgraduate of the Department of Accounting and Finance, Private Higher Educational Institution “Bukovinian University”, Chernivtsi, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0008-7255-8253>

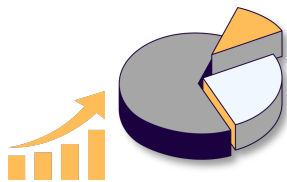
Abstract: The article examines the impact of automation on the accuracy and transparency of accounting in medium-sized enterprises under conditions of economic uncertainty and high competition. The relevance of the topic is driven by the need to apply modern methods of financial data management, as traditional approaches no longer provide sufficient speed and accuracy of data processing.

Automation enables real-time access to financial information, integrating accounting systems with other management subsystems of the enterprise, which facilitates timely and informed decision-making. The purpose of the work is to determine the effectiveness of automation in improving the quality of accounting data and to develop recommendations for the optimal implementation of automated systems, considering financial capabilities and information security risks. The article employs a comprehensive approach, including a literature review, analysis of practical examples, and evaluation of the economic and technical factors of automation. A comparative analysis of traditional and automated accounting methods was conducted, revealing the key advantages and disadvantages of each approach. The research results showed that automation enhances the accuracy of accounting data, reduces errors related to the human factor, and provides real-time access to reporting. It was established that the main challenges include high initial costs, cybersecurity threats, the need for personnel adaptation, and dependence on the stability of the automated system. It is recommended to conduct a preliminary assessment of the enterprise's needs, develop a cybersecurity strategy, organize staff training, and implement backup measures to prevent potential failures. In the conclusions, it is proven that automation is an essential component of modern accounting for medium-sized enterprises, enhancing their competitiveness and financial stability. Prospects for further research are related to the use of artificial intelligence for forecasting financial indicators and the integration of intelligent technologies, which will increase the adaptability of enterprises in dynamic economic conditions.

Keywords: accounting automation, transparency, data accuracy, medium-sized enterprises, cybersecurity, personnel adaptation, competitiveness.

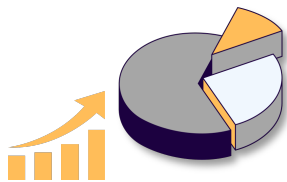
Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Автоматизація бухгалтерського обліку в середніх підприємствах виступає невід'ємною частиною сучасної бізнес-стратегії, спрямованої на підвищення ефективності

управління та прозорості фінансової звітності. Традиційні підходи до обліку, що базуються на ручних операціях, створюють ризики, пов'язані з помилками, людським фактором та недотриманням строків обробки інформації. У середніх підприємствах, які зазвичай обмежені в ресурсах, такі ризики можуть мати значний вплив на загальну фінансову стабільність та об'єктивність управлінських рішень. Автоматизація – впровадження програмних рішень для обліку та обробки даних – дозволяє уникнути цих обмежень, забезпечуючи точність і прозорість процесів обліку.

Ключовим аспектом автоматизації є її здатність значно скоротити час на обробку даних та забезпечити постійний моніторинг фінансових показників у реальному часі. Це особливо важливо для підприємств, що працюють в умовах високої конкуренції та потребують швидкої адаптації до змін ринку. Завдяки автоматизованим системам з'являється можливість інтеграції облікових процесів з іншими управлінськими підсистемами, такими як фінансовий аналіз, планування й контроль, що дозволяє створити єдине інформаційне середовище, де всі облікові дані доступні для керівництва в будь-який час. Така прозорість сприяє підвищенню довіри до фінансової звітності як серед внутрішніх користувачів – управлінців і працівників, так і зовнішніх – інвесторів і партнерів.

Проте процес автоматизації бухгалтерського обліку в середніх підприємствах має певні виклики. Це пов'язано зі значними витратами на закупівлю та впровадження програмного забезпечення, необхідністю навчання персоналу та адаптації його до нових умов роботи. З іншого боку, автоматизація також висуває питання щодо безпеки обробки та зберігання фінансової інформації, оскільки централізація даних у цифровому форматі може зробити підприємство вразливим до кіберзагроз. Ці аспекти формують важливі завдання для науковців та практиків, які мають розробляти підходи до економічно обґрунтованої та безпечної інтеграції автоматизованих систем.

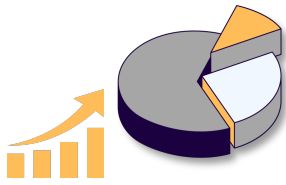

Таким чином, дослідження впливу автоматизації на транспарентність та точність бухгалтерського обліку в середніх підприємствах має науково-практичну значущість. Воно не лише сприяє кращому розумінню технологічних рішень у сфері обліку, але й дозволяє визначити оптимальні підходи до їх впровадження, що покращить управління фінансами та сприятиме зміцненню конкурентних позицій середніх підприємств у сучасних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз досліджень у сфері впливу автоматизації на транспарентність та точність бухгалтерського обліку в середніх підприємствах дозволяє виявити основні їхні напрями, зокрема проблеми економічної безпеки, роль цифрових технологій, штучного інтелекту та автоматизації в сучасному бухгалтерському обліку, а також трансформацію бухгалтерських процесів.

Так, О. Vasylychshyn, V. Harkava, O. Sheremet, O. Sydorovych, I. Berdnik, A. Raziuk спрямовують увагу на вивчення економічної безпеки в контексті фінансових злочинів. Автори підкреслюють важливість автоматизації обліку як інструменту боротьби з фінансовими зловживаннями, що дозволяє забезпечити більшу прозорість облікових даних та попередити ризики шахрайства в середніх підприємствах [1]. В. Ф. Гарькава та А. Ю. Кліщевська акцентують на важливості автоматизації для підвищення контролю над економічною безпекою на регіональному рівні, що дає змогу забезпечити більш надійну та прозору фінансову інформацію [2].

Інший важливий аспект, представлений у статті О. Євсєєвої, Н. Іванової та О. Скорби, стосується впливу цифрових інновацій на облік. Науковці розглядають, як цифрові технології підвищують ефективність і точність облікових операцій, сприяючи посиленню прозорості та відповідності міжнародним стандартам [3]. Л. Соколенко, І. Балла та В. Борковська доводять, що впровадження штучного інтелекту дозволяє зменшити вплив

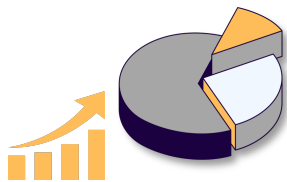
людського фактора та поліпшує точність бухгалтерських розрахунків, підвищує ефективність облікових систем [4].

Грицай О. та Папіш В. акцентують на важливості впровадження інформаційних технологій у бухгалтерський облік, що покращує доступність даних та швидкість їх обробки, забезпечуючи більш точне представлення фінансового стану підприємства [5]. С. Онешко, О. Дроздова та Н. Іванова розглядають посилення інформаційного потенціалу цифрової економіки, наголошуючи на тому, що модернізація бухгалтерського обліку є критично важливою для підвищення його прозорості та надійності [6].

В. Ченаш, А. Абрамов та Е. Шебештень у своєму дослідженні аналізують розвиток бухгалтерських систем під впливом цифрових технологій, підкреслюючи необхідність адаптації облікових процесів для забезпечення більш точного контролю й аналізу фінансової діяльності [7]. Z. Myronchuk та співавтори зосереджуються на трансформації організації бізнес-процесів і бухгалтерського обліку в умовах цифровізації, що сприяє підвищенню ефективності управління даними та забезпеченню доступу до точної фінансової інформації [8].

Соціальний вплив автоматизації бухгалтерського обліку, а саме зміни в соціальній сфері та зайнятості, розглянуто в роботі таких науковців, як Т. О. Jejenіwa, N. Z. Mhlongo та Т. О. Jejenіwa. Автори зазначають, що цифровізація відкриває нові можливості для підприємств, але також зумовлює появу викликів, зокрема потребу в адаптації співробітників до нових систем [9]. Е. Kassem та О. Trenz у своєму дослідженні акцентують на автоматизованих системах оцінки сталості, які допомагають підприємствам підвищити прозорість і точність звітності щодо екологічних та соціальних показників [10].

В. Kіmanі аналізує вплив інформаційних систем обліку на точність фінансової звітності, підкреслюючи, що автоматизація сприяє зменшенню кількості помилок і забезпеченню високої точності у фінансовій звітності

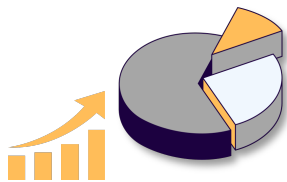
середніх підприємств [11]. X. Zhao зі співавторами звертають увагу на важливість прозорості облікової інформації для підвищення ефективності інвестицій. Учені вивчають, як штучний інтелект може вдосконалити цей процес [12].

Нарешті, І. Жиглей, С. Лайчук та І. Поліщук досліджують використання інформаційних технологій у бухгалтерському обліку, підкреслюючи, що інновації в цій сфері є ключем до підвищення точності, швидкості обробки даних і прозорості облікової інформації [13].

Таким чином, зазначені праці демонструють важливий внесок автоматизації та цифрових інновацій у підвищення прозорості та точності облікових систем середніх підприємств. Автоматизація допомагає забезпечити більшу стабільність, безпеку і надійність фінансової інформації, що є необхідною умовою для ефективного функціонування підприємств в умовах сучасної цифрової економіки.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на прогрес у дослідженні автоматизації бухгалтерського обліку, залишаються аспекти, які потребують додаткової уваги. Зокрема, йдеться про недостатнє вивчення методів автоматизації для підвищення прозорості фінансової звітності саме середніх підприємств. Хоча автоматизація визнана важливим чинником, її конкретний вплив на прозорість облікових процесів і довіру інвесторів ще потребує більш глибокого аналізу.

Питання впливу автоматизації на точність і швидкість облікових операцій, інтеграції облікових даних з іншими підсистемами управління також потребують ґрунтовного вивчення. Крім того, виклики й ризики, пов'язані з кібербезпекою та адаптацією персоналу, залишаються проблемними. Також питання захисту даних і підготовки кадрів до роботи з новими технологіями не мають достатнього наукового висвітлення, що створює потенційні загрози для успішного впровадження автоматизації. Запропоноване дослідження сприятиме заповненню цих прогалів, використовуючи нові методи аналізу та

розширену базу даних для надання практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності облікових процесів середніх підприємств.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – дослідити вплив автоматизації на прозорість та точність бухгалтерського обліку в середніх підприємствах, а також визначити ефективні підходи до інтеграції автоматизованих систем для підвищення якості облікових даних і забезпечення надійності фінансової звітності.

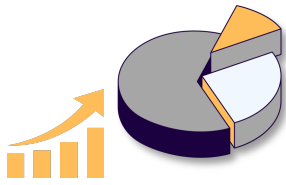
Відповідно до мети сформульовано такі завдання:

1. Проаналізувати наявні методи автоматизації бухгалтерського обліку в середніх підприємствах, з'ясувати їхню роль у підвищенні прозорості фінансової звітності, а також вплив на точність і швидкість облікових процесів, що є важливими для прийняття управлінських рішень у реальному часі.

2. Розглянути переваги автоматизації для інтеграції облікових даних з іншими управлінськими підсистемами підприємства та визначити ключові виклики й ризики, пов'язані із впровадженням автоматизованих рішень, включаючи питання безпеки даних і адаптації персоналу.

3. Розробити рекомендації щодо ефективного впровадження автоматизованих систем обліку, враховуючи фінансові можливості середніх підприємств та потенційні загрози інформаційної безпеки.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Автоматизація бухгалтерського обліку в середніх підприємствах стала ключовим інструментом для підвищення ефективності й точності облікових процесів, а також забезпечення прозорості фінансової звітності. Сучасні методи автоматизації пропонують широкий спектр можливостей для обробки облікових операцій – від базових програмних рішень до комплексних систем управління ресурсами підприємства (ERP) та інтелектуальних аналітичних платформ. Кожен із цих методів спрямований на скорочення часу на виконання рутинних завдань,

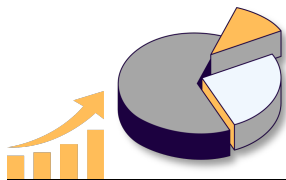

мінімізацію людських помилок і забезпечення доступу до фінансових даних у режимі реального часу. Суттєві відмінності між сучасними технологіями та традиційними методами обліку стають очевидними: у той час, як раніше процеси здебільшого залежали від ручного введення даних і мали високу схильність до помилок, автоматизовані системи забезпечують стандартизацію та контроль якості даних (табл. 1).

Таблиця 1

Основні методи автоматизації бухгалтерського обліку та їхній вплив на прозорість фінансової звітності

Метод автоматизації	Характеристики	Вплив на прозорість фінансової звітності
Спеціалізоване бухгалтерське ПЗ	Забезпечує автоматизацію рутинних облікових операцій, має простий інтерфейс, адаптовано для невеликих і середніх підприємств.	Знижує ризик помилок, сприяє стандартизації процесів обліку, забезпечуючи високу прозорість при формуванні фінансових звітів.
ERP-системи	Інтегрують облікові дані з іншими бізнес-функціями, доступ до даних у режимі реального часу.	Підвищують прозорість через доступність та точність даних для прийняття стратегічних рішень.
Хмарні технології	Дозволяють обробляти та зберігати облікові дані на віддалених серверах, доступ до інформації можливий із будь-якого пристрою.	Підвищують доступність інформації, але вимагають високого рівня кібербезпеки для захисту даних від несанкціонованого доступу.
Інтелектуальні аналітичні платформи	Використовують алгоритми машинного навчання для	Забезпечують детальний аналіз і підвищують прозорість завдяки прогностичній аналітиці та

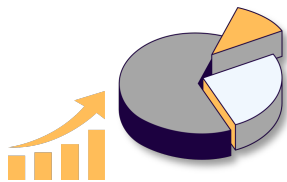
	аналізу великих обсягів даних, виявлення закономірностей.	можливості швидкої інтерпретації результатів.
--	---	---

Джерело: розробка авторів на основі джерел [1; 6; 12]

В Україні використання автоматизованих систем обліку стає важливим інструментом для підвищення прозорості та ефективності фінансової звітності серед підприємств середнього бізнесу. Вітчизняні програмні рішення, такі як MASTER: Бухгалтерія, М.Е.Дос, Dilovod, iFin, Дебет Плюс, SMARTFIN.UA та BOOKKEEPER, спеціально розроблені для відповідності податковому законодавству та стандартам фінансового обліку в Україні. Ці платформи автоматизують процеси звітування, зменшуючи витрати часу й ресурсів на дотримання регуляторних вимог та підвищуючи точність у роботі з фінансовими даними.

Наприклад, MASTER: Бухгалтерія забезпечує широкий спектр інструментів для ведення бухгалтерських записів та складання фінансової звітності у форматах, які відповідають вимогам українських контролювальних органів. Це програмне забезпечення дозволяє мінімізувати помилки при введенні даних завдяки стандартизації процесів, підвищуючи точність даних і покращуючи прозорість у фінансових операціях. М.Е.Дос пропонує як десктопні, так і онлайн-рішення, включаючи М.Е.Дос Online, що надає можливість віддаленого доступу до фінансових даних [9]. Ця хмарна функціональність спрощує моніторинг у реальному часі для власників бізнесу та менеджерів, забезпечуючи доступ до актуальних фінансових показників із будь-якого пристрою, підключеного до інтернету. Проте, ці переваги зумовлюють підвищену потребу в заходах кібербезпеки для захисту конфіденційної фінансової інформації від несанкціонованого доступу.

Dilovod та iFin є зручними для малих підприємств, які шукають простий інтерфейс для управління фінансами. Обидві платформи надають основні функції обліку, такі як виписка рахунків, розрахунок заробітної плати та облік

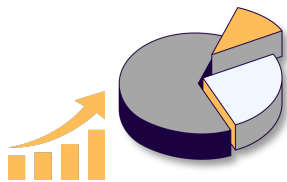

податків, що робить їх ідеальними для підприємств, які прагнуть оптимізувати щоденні облікові завдання без надмірної складності. Дебет Плюс та SMARTFIN.UA є корисними для підприємств, які хочуть повністю автоматизувати свої фінансові операції. Ці інструменти підтримують різні функції бухгалтерського обліку, включаючи управління балансовими залишками та аналіз грошових потоків, що відповідає вимогам українських регуляторів.

BOOKKEEPER – інше популярне рішення, що поєднує простоту та функціональність, пропонуючи функції для організації бухгалтерських записів та створення комплексних звітів. Його зручний інтерфейс дозволяє ефективно керувати фінансами, особливо для підприємств на початкових етапах розвитку або з обмеженими ресурсами для обліку.

Перехід на ці українські програмні рішення відображає прагнення до цифровізації, яке враховує місцевий законодавчий і операційний контекст, уникаючи залежності від іноземного програмного забезпечення (далі – ПЗ), яке може бути обмежене з огляду на регуляторні ризики, наприклад, заборону на деяке російське ПЗ, таке як 1С: Бухгалтерія. Використання вітчизняних платформ не тільки знижує потенційні ризики невідповідності вимогам, але й підтримує національну економіку та сприяє розвитку локальних інновацій у фінансових технологіях. Отже, ці програмні рішення не тільки покращують прозорість і ефективність операцій, але й сприяють ширшій цифровій трансформації фінансового сектору України.

Автоматизовані системи дозволяють уникнути помилок, зумовлених людським фактором, зокрема при обробці великого обсягу даних, де традиційні методи часто потребують значного часу і ресурсів. Автоматизація спрощує рутинні завдання, такі як облік транзакцій, розрахунок податків і складання фінансових звітів, дозволяючи співробітникам зосередитися на стратегічних аспектах управління (табл. 2).

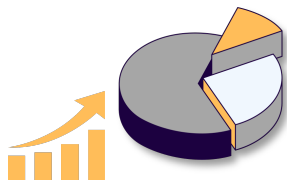
Таблиця 2

Вплив автоматизованих систем на точність і швидкість облікових процесів

Властивість автоматизованих систем	Вплив на точність облікових процесів	Вплив на швидкість облікових процесів
Автоматичне оброблення даних	Знижує ймовірність помилок, пов'язаних з ручним введенням та обробкою інформації.	Забезпечує значне прискорення обробки великих обсягів даних та зменшує час на звітування.
Інтеграція з іншими бізнес-системами	Забезпечує узгодженість даних і дозволяє уникнути розбіжностей між різними відділами.	Підвищує швидкість доступу до комплексної інформації, необхідної для прийняття рішень.
Оновлення в режимі реального часу	Підвищує точність поточної звітності, забезпечуючи актуальність інформації.	Дозволяє керівництву отримувати необхідні дані миттєво для швидкої реакції на зміни.
Прогнозування та аналітика	Забезпечує додаткову точність завдяки прогнозуванню на основі історичних даних.	Дозволяє заздалегідь планувати процеси та скоротити час на реакцію у випадку відхилень.

Джерело: розробка авторів на основі джерел [5; 7; 8]

Практичне застосування автоматизованих систем обліку показує, що вони дозволяють скоротити час на виконання рутинних завдань та забезпечують високий рівень точності. Наприклад, такі системи, як SAP чи Oracle ERP, автоматично обробляють транзакції й надають актуальні звіти про фінансовий стан компанії, дозволяючи відстежувати навіть незначні зміни в реальному часі. Це дає змогу уникнути помилок, які виникають при ручній

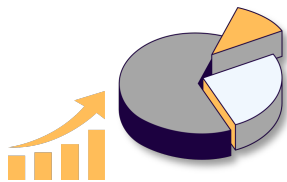

обробці, де людський фактор може призвести до значних розбіжностей у даних. Завдяки інтеграції з іншими бізнес-системами, такими як відділ продажу або логістики, автоматизовані системи підтримують узгодженість даних, що особливо важливо для середніх підприємств, які мають обмежений кадровий ресурс, але потребують оперативного доступу до фінансової інформації.

Швидкість обробки значно підвищується завдяки можливості отримувати звіти в реальному часі. На відміну від традиційного підходу, при якому підготовка звітів та аналіз фінансових показників вимагали значного часового ресурсу, автоматизовані системи забезпечують доступ до інформації миттєво [15]. Це дозволяє керівництву ухвалювати рішення на основі актуальних даних, реагувати на зміни ринку та вчасно впроваджувати коригувальні дії. Окрім того, сучасні автоматизовані системи часто використовують функції прогнозування на основі історичних даних, що дає змогу не лише оцінити поточний стан, а й передбачити можливі зміни, мінімізуючи ризики та збільшуючи стратегічну гнучкість підприємства.

Автоматизація бухгалтерського обліку не тільки підвищує ефективність облікових процесів, але й забезпечує інтеграцію облікових даних з іншими управлінськими підсистемами, що має вирішальне значення для середніх підприємств, де необхідно узгоджувати роботу всіх ключових підрозділів. Використання автоматизованих систем дозволяє об'єднувати облікові дані з підсистемами управління запасами, продажами, виробництвом та людськими ресурсами, що створює єдине інформаційне середовище для бізнесу.

Така інтеграція усуває дублювання даних і мінімізує розбіжності між підрозділами, що сприяє більш ефективному прийняттю управлінських рішень. Наприклад, у випадку інтеграції з підсистемою управління запасами, кожна зміна рівня запасів автоматично відображається в бухгалтерських даних, дозволяючи відділу фінансів відстежувати витрати в реальному часі. Це особливо корисно для контролювання витрат на матеріали та прогнозування

потреб підприємства в ресурсах. Підсистема управління продажами, синхронізована з бухгалтерськими даними, дозволяє автоматично враховувати доходи та витрати, пов'язані з продажами, що забезпечує точність у фінансових звітах і зменшує час, необхідний на аналіз доходів (табл. 3).

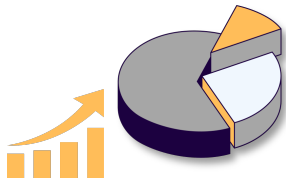
Таблиця 3

Вплив інтеграції облікових даних з управлінськими підсистемами на управління бізнес-процесами

Управлінська підсистема	Переваги інтеграції з обліковими даними	Вплив на управлінські рішення
Управління запасами	Миттєве оновлення інформації про запаси у фінансовій системі.	Сприяє точному обліку матеріальних витрат та оптимізації ресурсів підприємства.
Управління продажами	Синхронізація даних про доходи й витрати за угодами.	Підвищує точність фінансових прогнозів і дозволяє швидко реагувати на зміни в попиті.
Виробництво	Автоматизований облік витрат на виробничі процеси.	Дає змогу керівництву оптимізувати виробничі витрати та адаптувати стратегії відповідно до поточних даних.
Управління людськими ресурсами	Автоматичний облік витрат на персонал та зарплату.	Полегшує контроль витрат на персонал і забезпечує прозорість у бюджетуванні для прогнозування потреб.

Джерело: власна розробка авторів

Завдяки інтеграції бухгалтерських даних з управлінськими підсистемами підприємства можуть створити єдину інформаційну базу, що дозволяє уникати ручного внесення даних і суттєво скорочує час на їх обробку.

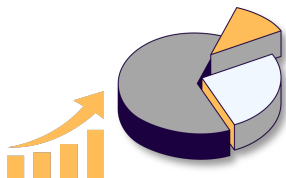
Наприклад, автоматичне оновлення інформації про продажі в бухгалтерській системі дозволяє оперативно формувати точні фінансові звіти, оскільки дані про дохід синхронізуються з обліковими операціями. Це важливо для середніх підприємств, оскільки дозволяє керівництву приймати обґрунтовані рішення, оперуючи актуальною інформацією з різних підрозділів.

Незважаючи на очевидні переваги, автоматизація також зумовлює появу нових викликів та ризиків, що потребують особливої уваги для забезпечення безпеки, злагодженості й надійності бізнес-процесів. Високі початкові витрати, ризики кібербезпеки, необхідність адаптації персоналу та технологічна залежність можуть ускладнити впровадження автоматизованих рішень. Неврахування цих факторів може призвести до виникнення проблем у функціонуванні системи та затримок у роботі підприємства (табл. 4).

Таблиця 4

Основні виклики та ризики впровадження автоматизованих рішень у бухгалтерському обліку

Виклик та ризик	Опис	Потенційний вплив на підприємство
Високі початкові витрати	Витрати на придбання ліцензій, обладнання, навчання персоналу та підтримку автоматизованих рішень.	Можуть обмежити можливість впровадження автоматизації, особливо для підприємств з обмеженим бюджетом.
Кібербезпека	Підвищена вразливість до кіберзагроз через обробку та зберігання конфіденційних фінансових даних.	Ризик втрати або викрадення інформації, що може призвести до фінансових втрат та зниження довіри до підприємства.
Адаптація персоналу	Необхідність навчання співробітників та адаптації до роботи з новими технологіями.	Може призвести до тимчасового зниження ефективності роботи та підвищення ризику помилок в облікових даних.

Залежність від технологій	Підприємство стає залежним від стабільної роботи автоматизованої системи.	Перешкоди в роботі системи можуть призвести до порушення облікових процесів і затримки у звітності.
---------------------------	---	---

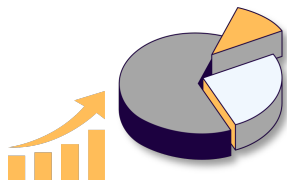
Джерело: розробка авторів на основі джерел [9; 11; 13]

На практиці ці виклики можуть створювати суттєві проблеми для підприємств, особливо на початкових етапах впровадження автоматизованих систем. Наприклад, високі стартові витрати можуть змусити середні підприємства відтермінувати процес автоматизації, оскільки значні інвестиції в програмне забезпечення та обладнання часто не окупаються відразу. Багато компаній, які змушені працювати в умовах обмежених ресурсів, залишаються на традиційних методах обліку, навіть розуміючи, що це уповільнює їхній розвиток і знижує конкурентоспроможність.

Питання кібербезпеки стає ще одним критичним аспектом [13]. Наприклад, випадки несанкціонованого втручання й витоку фінансових даних у деяких середніх підприємствах призвели до фінансових втрат, зниження довіри клієнтів і необхідності інвестувати значні ресурси у відновлення системи та репутації. Такі інциденти підкреслюють важливість забезпечення кіберзахисту, що є додатковим фінансовим тягарем.

Адаптація персоналу також викликає труднощі. Співробітники, які звикли до традиційних методів обліку, часто потребують часу та навчання для опанування нових систем. Перші місяці впровадження автоматизації можуть супроводжуватися помилками у звітності, викликаними недостатнім досвідом користування новими інструментами. Це тимчасове зниження ефективності може створювати відчутні проблеми для середніх підприємств, де будь-які помилки в облікових даних можуть мати серйозні наслідки для фінансової стабільності.

Технічні перешкоди можуть призвести до блокування доступу до важливої інформації, що порушує облікові процеси. Наприклад, збій роботи

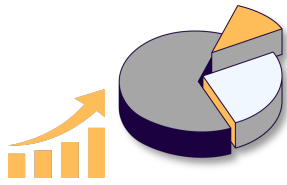

сервера або системне оновлення можуть спричинити втрату доступу до фінансових даних, що, відповідно, ускладнить процес підготовки звітності у визначені строки. Для середніх підприємств з обмеженими ресурсами подолання таких перешкод може бути складним, оскільки відсутність ІТ-відділу часто змушує звертатися до сторонніх фахівців, що спричиняє додаткові витрати та затримки.

Для ефективного впровадження автоматизованих систем обліку середні підприємства мають враховувати свої фінансові можливості та мінімізувати потенційні загрози інформаційної безпеки. Передусім доцільно здійснити ретельне оцінювання потреб підприємства, визначивши, які облікові процеси потребують автоматизації, а також обсяг функціональності системи, що відповідає обсягу операцій і фінансовим ресурсам. На основі цього оцінювання підприємства можуть обрати програмне забезпечення, яке забезпечить необхідні функції за мінімальних витрат, оптимізуючи таким чином бюджет на впровадження.

Значна увага має приділятися забезпеченню інформаційної безпеки, оскільки автоматизація облікових процесів підвищує ризики кіберзагроз. Одним із важливих заходів є впровадження комплексної стратегії кібербезпеки, яка включає шифрування даних, багатофакторну аутентифікацію для доступу до облікової системи та регулярне оновлення програмного забезпечення для усунення можливих вразливостей. З метою додаткового захисту середнім підприємствам доцільно використовувати хмарні сервіси з високим рівнем безпеки, що надаються відомими провайдерами. Такі сервіси забезпечують резервне копіювання даних і швидке відновлення інформації в разі збою або кібератаки, що дозволяє мінімізувати ризики втрати фінансових даних.

Адаптація персоналу до автоматизованої системи обліку є ще одним критично важливим аспектом успішного впровадження. Рекомендується організувати навчання співробітників, яке забезпечить їх належну підготовку

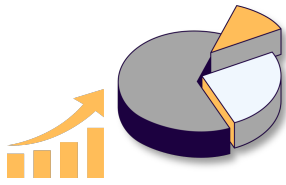

до роботи з новими технологіями. Навчання має бути спрямоване не лише на опанування технічних навичок, але й на підвищення розуміння вимог інформаційної безпеки. Це дозволить співробітникам ефективно використовувати систему, одночасно дотримуючись безпечної поведінки з даними. Також важливо надати належний супровід і підтримку на початкових етапах, коли виникають найбільші труднощі в користуванні системою, що дасть змогу уникнути помилок у роботі з обліковими даними.

Задля зменшення залежності від технологій і зниження ризиків, пов'язаних із технічними збоями, підприємствам доцільно використовувати резервні рішення, зокрема створення локальних копій даних та забезпечення наявності альтернативного обладнання для доступу до облікових даних. Це дозволить підприємству функціонувати навіть у випадку тимчасової недоступності основної системи, запобігаючи затримкам у роботі облікового процесу. Розробка чіткого плану дій на випадок технічних збоїв, включно з процедурою відновлення даних, дозволить забезпечити безперервність облікових операцій і підтримати стабільність роботи підприємства.

Висновки. У процесі дослідження встановлено, що автоматизація бухгалтерського обліку значно підвищує точність і прозорість облікових процесів у середніх підприємствах, сприяючи їхній адаптивності та підвищенню ефективності. Автоматизація забезпечує швидкий доступ до фінансових даних, що дає змогу керівникам приймати обґрунтовані рішення в реальному часі, а також сприяє підвищенню прозорості для внутрішніх та зовнішніх користувачів фінансової звітності.

Основними проблемами, що супроводжують впровадження автоматизованих рішень, є високі початкові витрати, загрози кібербезпеці, необхідність адаптації персоналу та залежність від стабільності технологічних рішень. Ці виклики можуть ускладнити реалізацію автоматизації в підприємствах з обмеженими фінансовими ресурсами та вплинути на безперервність облікових операцій у разі технічних перешкод.

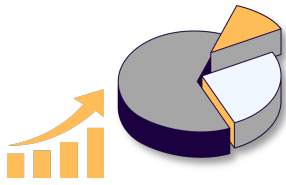

Для ефективного впровадження автоматизації обліку рекомендується здійснити комплексний аналіз потреб підприємства, забезпечити навчання персоналу, розробити стратегію кібербезпеки, а також реалізувати план дій на випадок технічних збоїв. Використання хмарних технологій та резервного копіювання даних допоможе мінімізувати ризики втрати інформації.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні нових технологій, таких як штучний інтелект та машинне навчання, які можуть доповнити автоматизовані системи та розширити можливості прогнозування й підвищення точності облікових процесів, а також забезпечити більшу гнучкість підприємств у мінливому економічному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Vasylychshyn O., Harkava V., Sheremet O., Sydorovych O., Berdник I., Paziuk A. Financial crimes in the context national economic security. *AD ALTA: Journal of interdisciplinary Research*. 2021. № 11. P. 119–123. URL: <https://epub.chnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7804/1/Financial%20crimes%20in%20the%20context%20national%20economic%20security.pdf> (date of access: 02.09.2024).
2. Гарькава В., Кліщевська А. Концептуальні підходи до управління економічною безпекою на регіональному рівні. *Міжнародний науковий журнал “Інтернаука”*. Серія: “Економічні науки”. 2021. № 7. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-7-7416> (дата звернення: 02.09.2024).
3. Євсєєва О. О., Іванова Н. А., Скорба О. А. Вплив цифрових інновацій на ефективність бухгалтерського обліку в Україні. *Актуальні питання економічних наук*. 2024. № 1. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13296464> (дата звернення: 02.09.2024).
4. Соколенко Л., Балла І., Борковська В. Роль штучного інтелекту та автоматизації в сучасному бухгалтерському обліку. *Наукові перспективи*. 2024. № 9 (51). С. 787–798. URL:

<http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/15197> (дата звернення: 02.09.2024).

5. Грицай О., Папіш В. Розвиток інформаційних технологій в Україні та їх інтегрування у сфері бухгалтерського обліку. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-88> (дата звернення: 02.09.2024).

6. Онешко С., Дроздова О., Іванова Н. Щодо зростання інформаційного потенціалу цифрового економічного простору: модернізація бухгалтерського обліку та аудиту в Україні. *Академічні візії*. 2023. № 21. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/446> (дата звернення: 02.09.2024).

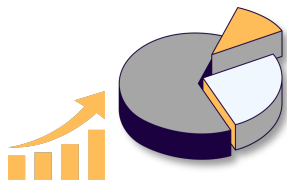
7. Ченаш В., Абрамов А., Шебештень Е. Розвиток бухгалтерських систем в Україні під впливом цифрових технологій. *Актуальні питання економічних наук*. 2024. № 3–4. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14011609> (дата звернення: 02.09.2024).

8. Myronchuk Z., Tsitska H., Andrushko P., Maletska O. The impact of digitalization on the transformation of business processes and accounting. *Bulletin of Lviv National Environmental University. Series "AIC Economics"*. 2023. Vol. 30. P. 50–58. URL: <https://doi.org/10.31734/economics2023.30.050> (date of access: 02.09.2024).

9. Jejenywa T., Mhlongo N., Jejenywa T. Social impact of automated accounting systems: a review: analyzing the societal and employment implications of the rapid digitization in the accounting industry. *Finance & Accounting Research Journal*. 2024. Vol. 6. № 4. P. 684–706. URL: <https://doi.org/10.51594/farj.v6i4.1069> (date of access: 02.09.2024).

10. Kassem E., Trenz O. Automated sustainability assessment system for small and medium enterprises reporting. *Sustainability*. 2020. Vol. 12. № 14. URL: <https://doi.org/10.3390/su12145687> (date of access: 02.09.2024).

11. Kimani B. Influence of Accounting Information Systems (AIS) on Financial Reporting Accuracy. *American Journal of Accounting*. 2024. Vol. 6. № 1.

P. 37–47.

URL:

<https://ajpojournals.org/journals/index.php/AJACC/article/download/1787/1971>
(date of access: 02.09.2024).

12. Zhao X., Zhai G., Charles V., Gherman T., Lee H., Pan T., Shang Yu. Enhancing Enterprise Investment Efficiency through Artificial Intelligence: The Role of Accounting Information Transparency. *Socio-Economic Planning Sciences*. 2024. Art. 102092. URL: <https://doi.org/10.1016/j.seps.2024.102092> (date of access: 02.09.2024).

13. Жиглей І., Лайчук С., Поліщук І. Використання інформаційних технологій у бухгалтерському обліку. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 1 (107). С. 95–102. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-1\(107\)-95-102](https://doi.org/10.26642/ema-2024-1(107)-95-102) (дата звернення: 02.09.2024).

14. Радова Н., Плотнікова А. Вплив цифрової трансформації на бухгалтерський облік. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2023. № 11–12 (312–313). С. 141–148. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2023/312-313/pdf/134-141.pdf> (дата звернення: 02.09.2024).

15. Артюх О. В., Колосов А. С. Вплив цифровізації на бухгалтерський облік: виклики та перспективи. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2023. № 11–12 (312–313). С. 44–50. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2023/312-313/pdf/44-50.pdf> (дата звернення: 02.09.2024).